

Învățământul profesional din România – analiză din perspectiva unui sistem dual

1. Elemente de sistem dual, în învățământul profesional și tehnic

Formarea profesională inițială organizată în cadrul învățământului profesional și tehnic din România este organizată în sistem *“school-based”*, în care principala răspundere revine școlilor. În același timp însă, noile reglementări care au relansat învățământul profesional începând cu anul școlar 2012-2013, mai întâi prin introducerea învățământului profesional de 2 ani (după clasa a IX-a, ca parte a liceului tehnologic), înlocuit apoi (începând cu anul școlar 2014-2015) cu actualul învățământ profesional de 3 ani, organizat ca traseu distinct de pregătire după clasa a VIII-a, au consolidat componenta de învățare la locul de muncă (*Work-based learning* - *WBL*) și au valorizat unele **principii și elemente ale formării în sistem dual**, cum ar fi:

- **dualitatea locațiilor de formare:** stagiile de practică obligatorii în întreprinderi ^(1,2,3,4), pregătirea teoretică în școală;
- **contractul de pregătire practică încheiat de elev cu operatorul economic** ⁽⁵⁾, reglementat prin ordin al ministrului educației (Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, 2012);
- **ponderea semnificativă a pregătirii practice** (stagiile de practică -CDL și practica pe module): 20% în clasa a IX-a, 57% în clasa a X-a, 72% în clasa a XI-a;

⁽¹⁾ Ca regulă generală, stagiile de pregătire practică (curriculum în dezvoltare locală – CLD) din planul-cadru de învățământ la învățământ profesional trebuie realizate la operatorul economic/instituția publică cu care unitatea de învățământ a încheiat un contract-cadru de parteneriat. Prin excepție de la această regulă, pentru a răspunde nevoilor angajatorilor, în special din sectorul întreprinderilor mici și mijlocii, în anumite condiții, cu aprobarea inspectoratului școlar, stagiile de pregătire practică pot fi organizate și în unitatea de învățământ, însă numai dacă acest lucru este convenit prin contractele-cadru încheiate de școlile respective cu agenții economici interesați.

⁽²⁾ Pe lângă stagiile de practică, planurile-cadru includ și o practică săptămânală în cadrul modulelor de specialitate din curriculum-ul diferențiat (unitar la nivel național pentru calificarea respectivă) care, în funcție de prevederile convenite prin contractul-cadru încheiat între școală și agenții economici parteneri, se poate desfășura fie în laboratoarele și ateliere școlare, fie la agenții economici/alte instituții partenere de practică.

⁽³⁾ În funcție de prevederile convenite prin contractul cadru, pregătirea practică se poate organiza integral la operatorul economic - atât stagiile de practică (curriculum-ul pentru stagiile de practică este elaborat în regim de curriculum în dezvoltare locală, în colaborare de către școală și partenerii de practică) cât și practica săptămânală din modulele de specialitate din curriculum-ul diferențiat (unitar la nivel național pentru calificarea respectivă).

⁽⁴⁾ Se pot organiza clase de învățământ profesional numai în unitățile de învățământ care anexează la propunerea privind planul de școlarizare contracte-cadru încheiate cu operatori economici/instituții publice, ca bază pentru încheierea ulterioară a contractelor individuale de pregătire practică a elevilor.

⁽⁵⁾ Contractele de pregătire practică a elevilor sunt semnate de elev (respectiv părintele acestuia, în cazul minorilor), reprezentanții legali ai organizatorului de practică (școala) și ai partenerului de practică (operatorul economic/instituția publică la care se efectuează practica), cadrul didactic responsabil din partea școlii și tutorele de practică numit de partenerul de practică.

- **stabilirea perioadelor de pregătire în școală și la operatorul economic de comun acord** între școală și operatorul economic;
- **tutorii de practică** desemnați de agentul economic: responsabili pentru practica elevilor în firmă, realizează evaluarea elevilor pe parcursul practicii în colaborare cu coordonatorul de practică din partea școlii; **coordonatorul de practică din partea școlii** lucrează împreună cu tutorele desemnat de operatorul economic pentru stabilirea programului de pregătire și pentru monitorizarea performanțelor elevilor;
- **certificatul de practică** pe care îl primesc elevii la finalul stagiului de practică, completat și semnat de școală și partenerul de practică, care atestă activitățile și rezultatele învățării dobândite de elev pe perioada stagiului;
- **implicarea operatorului economic în examenul final** care certifică dobândirea calificării;
- **posibilitatea agenților economici parteneri de a acorda stimulentele financiare pentru elevi** (burse, gratificări, premii etc), **sprijin material sau de altă natură conform legii**;
- **posibilitatea încheierii unui contract de muncă**, în afara contractului de practică, pentru a putea remunera elevul practicant, în cazul în care angajatorul dorește acest lucru și în condiție vârstei minime legale pentru încheierea unui contract de muncă;
- **posibilitatea selectării candidaților de către agenții economici** care se implică prin susținere financiară/stimulente/alte forme de sprijin în formarea profesională a elevilor, în colaborare cu școlile.

2. Începutul unui drum: spre un sistem dual

În România nu există deocamdată cadrul instituțional adaptat și legislația specifică pentru implementarea sistemului dual după modelul german care are la bază ucenicia (organizată ca traseu de educație și formare profesională inițială) și partajarea răspunderilor între mediul economic și educație, în care angajatorii și Camerele de Comerț (respectiv, după caz, Camerele Meșteșugarilor / Camerele agricole etc.) au un rol determinant în inițierea și organizarea programelor de ucenicie.

Reprezentanți ai unor firme cu capital german partenere în programul româno-german pentru cooperarea în învățământul profesional dintre România și Baden Wurttemberg (Ministerul Educației Naționale, 2014) au susținut ideea că reglementările actuale privind învățământul profesional au permis deja introducerea unor elemente ale sistemului dual în școlile cu care colaborează, beneficiind de ponderea sporită a instruirii practice și posibilitatea implicării agenților economici în selectarea candidaților și în pregătirea elevilor pe baza contractului de practică. Pe aceste baze a fost posibilă încheierea unor contracte de colaborare cu școlile în cadrul cărora agenții economici au dobândit o implicare sporită în mecanismele decizionale și în procesul de pregătire a elevilor, în condițiile în care agenții economici respectivi contribuie la dotarea școlii, asigură condiții corespunzătoare de practică, oferind elevilor burse, premii și alte facilități (de exemplu: echipamente de lucru, transport la locul de practică, masă de prânz pentru elevii practicanți, cazare și masă suportate de firme pentru elevii cazați în internat etc.). Pe baza acestor argumente, firmele respective au pledat ca introducerea sistemului dual să continue pe baza reglementărilor actuale, fără obligația încheierii unui contract de muncă, completând și îmbunătățind cadrul legislativ existent pentru o mai clară reglementare a implicării agenților economici și partajării

răspunderilor, creșterea relevanței pregătirii prin revizuirea conținuturilor pregătirii (planuri de învățământ, standarde de pregătire profesională, curricula), îmbunătățirea evaluării și certificării competențelor profesionale, acordarea unor facilități fiscale pentru cheltuielile suportate de firme în pregătirea elevilor etc.

3. Aspecte relevante / studii de caz / exemple de bune practici din diferite țări UE

Varietatea traseelor de EFP initial și continuă; integrarea în sistemul de educație și formare profesională

În majoritatea statelor, **programele de ucenicie/formare în alternanță/sistem dual sunt integrate în sistemul de educație și formare profesională**, ca trasee de pregătire de nivel **secundar superior**, iar anumite state oferă programe de acest tip și la nivel **post secundar**, terțiar non-universitar (ISCED 4: Estonia, Grecia, Finlanda, Ungaria, Irlanda, Lituania, Olanda), și chiar pentru nivel **terțiar universitar** (ISCED 5: Franța, Germania, Marea Britanie, Irlanda). (ICF International: Chatzichristou, S. et al, 2014)

Diversele alternative de pregătire profesională inițială și continuă, oferite prin sistemul școlar, ucenicie și formarea adulților, **prezentate integrat în schemele privind sistemul de educație și formare profesională** din țări ca Germania, Danemarca, Olanda, Marea Britanie etc. **ilustrează varietatea contextelor instituționale și organizatorice** prin care se poate dobândi o calificare la diferite niveluri și, totodată, **intensitatea WBL** în diferite programe, **permeabilitatea** între acestea pe orizontală și verticală, în beneficiul unei perspective privind învățarea pe parcursul întregii vieți. (CEDEFOP, 2015)

Condiții de acces

Condițiile de acces în ucenicie includ, în marea majoritate a cazurilor, cerința finalizării învățământului obligatoriu. În unele țări (ex. Belgia și Italia), este posibilă și finalizarea învățământului obligatoriu în cadrul contractelor de ucenicie care se pot încheia începând cu vârsta de 15 ani.

(CEDEFOP Refernet Belgium, 2014), (CEDEFOP Refernet Italy, 2014)

Programe de pregătire intermediară pentru prevenirea/recuperarea eșecului în tranziția la învățământul secundar superior / ucenicie

Pentru tinerii care, fie nu îndeplinesc anumite cerințe de acces pentru continuarea studiilor, fie nu reușesc să-și găsească un plasament într-un contract de ucenicie (în general datorită nivelului scăzut de pregătire), în diferite țări s-au creat **posibilități de pregătire** care vizează, în funcție de țară, **reducerea decalajului de cunoștințe, orientarea și consilierea profesională** și/sau o **pregătire prevocațională** (ex. școala prevocațională în Austria, programul de pre-ucenicie în Irlanda, o perioadă de instruire pregătitoare fără contract de muncă/ucenicie în Finlanda).

(CEDEFOP, 2015)

Tipuri de contracte

Studiul „*Dual system, a bridge over troubled waters?*” realizat pentru Comitetul pentru cultură și educație al Parlamentului European (ICF International: Chatzichristou, S. et al, 2014), identifică **3 tipuri de contracte**, implicate în formarea în sistem dual/ucenicie/alte scheme de formare în alternanță, **contracte specifice de ucenicie** (ex. Germania, Austria, Franța), **contracte de muncă** (ex. Finlanda, Grecia, Italia, Olanda, Polonia, Marea Britanie, Olanda), **contracte/convenții de formare sau învățare** (ex. Olanda, Cehia, Grecia, Finlanda, Polonia, Portugalia).

În funcție de țară, relațiile de ucenicie au reglementări diferite. De exemplu, în **Germania**, se încheie un contract specific de ucenicie, numit **contract de formare profesională** reglementat prin Legea educației și formării profesionale și pus de acord cu prevederile și principiile legislației muncii, astfel încât, pe durata pregătirii în companie, formabilul are un statut special, sarcinile de lucru care-i sunt atribuite trebuie să servească scopului formării profesionale, iar interesele lui sunt reprezentate de sindicatul angajaților.

În general, **pot coexista mai multe tipuri de contracte** pentru reglementarea învățării la locul de muncă. De exemplu, în Finlanda **contractul de tip ucenicie, bazat pe un contract de muncă**, este inițiat de angajator și semnat pentru confirmare de furnizorul de educație, în timp ce **contractele de învățare la locul de muncă** (fără contract de muncă) sunt de obicei elaborate prin instituția de învățământ profesional în colaborare cu angajatorul.

(CEDEFOP Refernet Finland, 2014).

Inițiativa pentru încheierea contractelor de formare și răspunderea pentru pregătirea practică

În general, în sistemele bazate pe ucenicie, **inițiativa pentru încheierea contractelor de formare și răspunderea pentru pregătirea practică** aparțin angajatorilor. În țări ca **Germania și Austria**, cu tradiție în sistemul dual, **răspunderile sunt clar separate**, contractele de formare sunt inițiate de angajatori, înregistrate și monitorizate de Camerele de Comerț în calitate de organisme competente care asigură și autorizarea angajatorilor implicați în sistemul dual, în timp ce sistemul de educație este responsabil pentru componenta de pregătire în școală.

În cazul **Danemarcei**, dualitatea (alternanța) locurilor de formare se bazează mai mult pe **colaborarea între parteneri**, astfel încât în septembrie 2013, guvernul danez și Ministerul Educației au decis implicarea colegiilor profesionale în organizarea unui număr de 50 de noi **centre de instruire practică, prin care elevii fără un contract de formare beneficiază de pregătire în cadrul centrului și sunt ajutați să încheie mai multe contracte pe termen scurt, în diferite companii**, astfel încât, în final, perioada de pregătire practică să fie acoperită în totalitate. **Colegiile profesionale din Danemarca au obligația să contribuie activ pentru a găsi destinații de plasare pentru pregătirea practică în companii** a elevului, dar, în schimb, primesc o **subvenție specială** pentru acest lucru, inclusiv un **grant pentru fiecare acord de formare încheiat**. (CEDEFOP Refernet Denmark, 2014).

Adecvarea proceselor de învățare la cerințele angajatorilor

Programele de ucenicie/formare în alternanță/sistem dual asigură o pondere mare a componentei de pregătire practică la locul de muncă (ex. Germania, Austria Elveția: cca. 3,5 zile / săpt. în firmă, 1,5 zile în școală; durata cumulată a pregătirii din școală și firmă este în general egală cu durata timpului săptămânal de muncă stabilită prin lege și acordurile colective).

Conținuturile și metodele adoptate în filozofia sistemului dual german propun o **abordare holistică** în formarea competențelor profesionale, **orientată spre procesele reale din practica profesională în conformitate cu așa-numitul Model complet de acțiune care integrează sarcini de Documentare, Planificare, Luarea Deciziilor, Execuție, Verificare, Evaluare**. Această abordare holistică se materializează prin reducerea la minimum a disciplinelor de cultură generală ale căror conținuturi sunt integrate în module de pregătire profesională pentru a asigura rezultate ale învățării în egală măsură relevante pentru dezvoltarea personală, integrarea profesională și dezvoltarea carierei din perspectiva LLL.

Evaluarea și certificarea pregătirii

În sistemul dual german, evaluarea și certificarea reflectă principiul: “**formare duală – testare duală**”, dualitate care se regăsește, atât în procesul de formare, cât și în cel de evaluare și certificare, după cum urmează:

- locațiile de formare: școală și întreprindere;
- probele și locațiile implicate în evaluare: proba teoretică (în școală), proba practică (în întreprindere);
- în timp ce școlile, respectiv firmele, răspund fiecare în parte pentru realizarea componentei de formare care le revine, camerele (organisme competente) sunt responsabile pentru efectuarea examinărilor (în Baden-Württemberg școlile profesionale și camerele efectuează examinările în comun);
- certificatele furnizate: pentru formarea realizată în întreprindere compania la care s-a derulat formarea furnizează stagiului un certificat scris (Legea Formării Profesionale, secțiunea 16); pentru partea de pregătire din școala profesională, absolventul primește un certificat de absolvire, eliberat de școală. Absolventul mai primește un certificat de examinare finală din partea camerei și un certificat de calificare sau certificat de muncitor calificat.

Cursanții susțin un **examen intermediar** înainte de sfârșitul celui de al doilea an de formare (de obicei după o jumătate a perioadei de formare), cu pondere de 40% din media finală de absolvire, în urma căruia cursanții primesc un certificat care atestă că au luat examenul intermediar și indică nivelul de pregătire la care au ajuns. La sfârșitul pregătirii, se susține **examenul final**, cu pondere de 60% din media finală de absolvire.

Continuarea studiilor – accesul la învățământul superior

Pentru a încuraja tinerii să aleagă ucenicia ca bază pentru dezvoltare viitoarelor perspective profesionale, în țări ca Germania, Austria, Elveția, ucenicia poate fi urmată de o pregătire specializată la un nivel superior de calificare și, de asemenea, există **posibilitatea susținerii unui bacalaureat profesional** (*Berufsreifeprüfung*), care permite accesul în învățământul superior, facilitată de **cursuri pregătitoare** care pot fi urmate în acest scop în paralel cu programele de ucenicie (*Lehre mit Matura*), sau după ucenicie. În aceste țări, bacalaureatul profesional pentru absolvenții de ucenicie, în principiu, constă în examene la limba germană, matematică, limbă modernă, de specialitate în funcție de domeniul de pregătire urmat.

4. Prezentare comparativă - principalele caracteristici ale învățământului profesional și ale sistemului de ucenicie din România raportate la sistemul VET din Germania:

(CEDEFOP Refernet Germany, 2014), (CEDEFOP Refernet Germany, 2013), (OECD, 2014).

	Germania - dual	Germania – VET prin sistemul școlar (<i>school-based</i>)	România – învățământ profesional	România – ucenicie
Cadrul instituțional general pentru guvernarea sistemului de EFP	<p>Ministerul Federal al Educației și Cercetării (BMBF):</p> <ul style="list-style-type: none"> - responsabilitatea globală pentru EFP; - responsabil pentru aspectele transversale și fundamentale referitoare la EFP. - rol de coordonare și îndrumare pentru formarea în toate ocupațiile din sistemul dual, în cooperare cu Ministerul Economiei și ministerele relevante <p>Institutul Federal de Educație și Formare Profesională (*) (Bundesinstitut für Berufsbildung - BIBB) are un rol important în fundamentarea politicilor de EFP prin activități de cercetare științifică, statistici și rapoarte privind EFP, pregătirea regulamentelor de formare și a altor reglementări, consiliere și suport metodologic pentru guvernul federal și furnizorii de formare.</p> <p>Consiliul de administrație al BiBB (compus din organizații reprezentative la nivel federal ale angajatorilor și sindicatelor, reprezentanți ai guvernului federal și ai landurilor) este organul de conducere al BIBB și totodată organismul consultativ statutar al guvernului federal în domeniul EFP</p> <p>Statele federale (landurile), prin ministerele educației la nivel de land răspund de organizarea pregătirii prin școlile profesionale (part-time) implicate în sistemul dual; un anumit grad de armonizare și comparabilitate între landuri se realizează în cadrul Conferinței permanente a ministerelor educației și culturii din toate landurile.</p> <p>Comitetele pentru formare profesională la nivelul landurilor, (reprezenți ai organizațiilor patronale, sindicale și autorităților landului) sunt structuri partenoriale consultative în domeniile de</p>	<p>Statele federale (landurile), prin ministerele educației la nivel de land răspund de organizarea pregătirii prin școlile profesionale full-time</p> <p>Comitetele pentru formare profesională (reprezenți ai organizațiilor patronale, sindicale și autorităților landului) sunt structuri partenoriale consultative în domeniile de competență ale guvernelor de land</p>	<p>Ministerul educației: responsabilitatea globală pentru politicile de EFP</p> <p>Autoritatea Națională pentru Calificări (ANC): - responsabilă pentru: elaborarea Cadrelor naționale al calificărilor (CNC) și gestionarea Registrului național al calificărilor (RNC)</p> <p>- aprobă standardele ocupaționale (SO) cu avizul consiliului și al comitetelor sectoriale, coordonează și controlează la nivel național elaborarea standardelor ocupaționale (SO) și a standardelor de pregătire profesională (SPP)</p> <p>ARACIP: autoritate responsabilă pentru sistemul de asigurare a calității în învățământul preuniversitar, autorizarea/acreditarea programelor de pregătire furnizate de unitățile de învățământ preuniversitar</p> <p>CNDIPT: propunerea de politici și strategii în formarea profesională inițială, propunere cadru normativ, asistență metodologică pentru</p>	<p>Ministerul muncii: elaborarea împreună cu Ministerul Educației a politicilor și a strategiilor naționale privind FPA; reglementarea formării profesionale la locul de muncă și a formării profesionale prin ucenicie; monitorizarea, evaluarea, acreditarea și controlarea, directă sau prin organisme abilitate, a furnizorilor de formare, alții decât cei din cadrul sistemului național de învățământ.</p> <p>Autoritatea Națională pentru Calificări (ANC): responsabilă pentru: -coordonează autorizarea/acreditarea furnizorilor de FPC la nivel național (inclusiv programe de ucenicie) - elaborarea CNC și gestionarea RNC ANC aprobă SO cu avizul consiliului și al comitetelor sectoriale, coordonează și controlează la nivel național elaborarea SO și a SPP</p> <p>Agențiile Județene pentru Plăți și Inspecție Socială: - asigură aplicarea prevederilor legale în vigoare privind ucenicia la locul de</p>

	<p>competențele guvernelor de land</p> <p>Camerele de comerț și, după caz, camerele de meserii, camerele agricole, camerele pentru profesii liberale etc., prin sarcinile publice care le sunt atribuite în sistemul dual, îndeplinesc un rol crucial, de Organisme competente, având printre principalele atribuții: evidența contractelor de formare și monitorizarea formării în întreprinderi, autorizarea firmelor pentru formare în sistem dual, sprijin și consultanță pentru firme și formatorii implicați, organizarea sistemului de examinare și certificare a pregătirii etc.</p> <p>În fiecare organism competent există un Comitet VET tripartit constituit din reprezentanți din partea angajatorilor, sindicatelor și profesorilor care este consultat în toate aspectele importante privind formarea profesională și în deciziile privind implementarea reglementărilor aplicabile</p> <p>Consilii de muncă sau consilii pentru personal constituite la nivel sectorial/nivel de întreprindere: sunt implicate în acordurile colective care stabilesc remunerarea ucenicilor, planificarea și implementarea formării în cadrul întreprinderii, desemnarea formatorilor, adoptarea unor măsuri speciale de educație și formare în cadrul firmei, monitorizarea încheierii contractelor de angajare la finalizarea pregătirii și acordării de concedii pentru studii etc.</p>		<p>dezvoltarea ÎPT, planificarea ofertei de FPI și implicarea structurilor partenieriale consultative la nivel regional și județean</p> <p>Inspectoratele școlare: responsabile pentru implementarea politicilor de EFP în teritoriu (județe/mun. București)</p> <p>Structurile partenieriale consultative pentru ÎPT constituite în baza OMECS nr. 4456/8.07.2015: - Consorțiile Regionale: structuri consultative în sprijinul CNDIP și al Inspectoratelor școlare pentru creșterea contribuției IPT la dezvoltarea regională - CLDPS: structuri consultative ale Inspectoratelor școlare, pentru planificarea ofertei</p>	<p>muncă -autorizează furnizorii de FPA (inclusiv ucenice) - înregistrează contractele de formare profesională ale furnizorilor de formare profesională</p> <p>Inspectoratul Teritorial de Muncă (ITM): înregistrează contractele de ucenicie și realizează activitatea de control al modului de încheiere, executare, modificare, suspendare și încetare a contractului de ucenicie</p> <p>AJOFM: înregistrează și publică locurile vacante pentru ucenicie, acordă sprijin prin serviciile de mediere a ocupării locurilor vacante</p>
<p>Responsabilitatea pentru inițierea programului de formare, recrutarea și înscrierea elevului</p>	<p>Întreprinderea: încheie contractul de formare cu elevul (ucenic). Organismele competente - după caz: camerele de comerț, camerele de meserii, camerele agricole, camerele pentru profesii liberale, alte instituții / autorități la nivel federal și de land etc.: - sprijină firmele pentru recrutarea cursanților; - realizează legătura între mediul economic și școli pentru centralizarea solicitărilor agenților economici și constituirea formațiunilor de studiu pentru planul de scolarizare; - verifică, înregistrează și monitorizează contractele de formare încheiate de firme cu elevii;</p>	<p>Școala</p>	<p>Școala, pe baza planului de școlarizare elaborat de inspectoratul școlar cu consultarea și avizul CLDPS și aprobat de ministerul educației</p>	<p>Întreprinderea: încheie contractul de ucenicie ITM: înregistrează contractele de ucenicie și realizează activitatea de control al modului de încheiere, executare, modificare, suspendare și încetare a contractului de ucenicie AJOFM: înregistrează și publică locurile vacante pentru ucenicie, acordă sprijin prin serviciile de mediere a ocupării locurilor vacante</p>

Locațiile de învățare	<p>- Întreprinderea: pentru practica la locul de muncă</p> <p>- Școala pentru pregătirea teoretică (inclusiv activități practice în atelierele școlii)</p> <p>- Măsurile de formare în afara întreprinderii pentru a facilita implicarea IMM, care adesea nu pot acoperi în întregime conținuturile și toate aspectele stipulate în regulamentul de formare: întreprinderile pot apela la, centre de formare profesională (überbetriebliche Berufsbildungsstätten – ÜBS) sau pot forma rețelele/asociații de formare profesională (Ausbildungsverbünde care asigură formare complementară pregătirii în fimele respective.</p>	<p>Școala; pot fi incluse și plasamente de practică (internship) în întreprindere</p>	<p>Pregătire teoretică: în școală</p> <p>Pregătire practică:</p> <ul style="list-style-type: none"> - practica săptămânală: în școală și/sau la operatori economici - stagii de practică: la operatori economici 	<p>Pregătire teoretică: la furnizori de formare autorizați/acreditați pentru calificarea respectivă</p> <p>Pregătire practică: la locul de muncă al ucenicului / la furnizorul de formare și/sau la alte locații stabilite de furnizorul de formare.</p>
Responsabilitatea pentru certificarea competențelor elevului	<p>Organismele competente - după caz: camerele de comerț, camerele de meserii, camerele agricole, camerele pentru profesii liberale, alte instituții / autorități la nivel federal și de land etc.</p>	<p>Examene finale organizate la nivelul școlii, supervizate de autoritatea landului pentru educație și guvernate de regulamentele de formare pentru respectiva ocupație</p>	<p>MENCS, Școala + Întreprinderea</p>	<p>Întreprinderea și furnizorul de formare autorizat (în cazul în care întreprinderea nu este autorizată)</p>
Responsabilitatea pentru organizarea activității teoretice	<p>Întreprinderea (companiile încheie contracte de formare cu școlile pentru pregătirea ucenicilor).</p> <p>Landurile (prin ministerele educației la nivelul landului) răspund de organizarea și monitorizarea componentei de pregătire din școlile profesionale (part-time) implicate în sistemul dual</p> <p>NB. Conform Legii învățământului, minorii care au încheiat un contract de formare profesională cu întreprinderea care începe înainte de sfârșitul anului școlar în care minorul împlinește 18 ani au obligația de a frecventa (în paralel cu formarea în întreprindere) școala profesională până la sfârșitul formării profesionale</p>	<p>Landurile (prin ministerele educației la nivelul landului) răspund de organizarea și monitorizarea pregătirii prin școlile profesionale full-time (Berufsfachschulen / Fachoberschulen)</p> <p>-</p>	<p>Școala</p> <p>Ministerul educației prin structurile teritoriale (inspectoratele școlare) răspund de organizarea și monitorizarea pregătirii în școli</p>	<p>Întreprinderea (companiile care nu sunt autorizate încheie contracte de formare cu furnizori de FPC autorizați pentru ocupația/calificarea respectivă))</p>
Responsabilitatea pentru stabilirea curriculumului pentru pregătirea teoretică generală	<p>Ministerul Federal al Educației – responsabil pentru planul cadru pentru pregătirea în școală, armonizat cu regulamentul de formare.</p> <p>Landurile sunt responsabile pentru elaborarea curricula, formarea cadrelor didactice și exercitarea supravegherii funcționale și administrative asupra personalului didactic. educației.și culturii din toate landurile). Conferința Permanentă a Miniștrilor pentru educație și Afaceri Culturale emite curricula de referință aliniată la normele federale de formare profesională. Apoi landurile, fie își însușesc direct aceste programe, fie le integrează în propriile lor curricula.</p>	<p>Landurile (prin ministerele educației la nivelul landului) răspund de conținutul pregătirii prin școlile profesionale full-time</p> <p>Planurile cadru sunt armonizate prin Conferința permanentă, a ministerelor educației.și culturii</p>	<p>Ministerul Educației (pe baza Standardului Calificării validat de comitetul sectorial)</p>	<p>Autoritatea Națională pentru Calificări (Standardul Ocupational)</p> <p>Întreprinderea (programul de formare)</p> <p>Întreprinderea / furnizorul autorizat (programul de formare)</p>

Responsabilitatea pentru organizarea activității practice	Întreprinderea <i>Organisme comptente</i> (după caz: camerele de comerț, camerele de meserii, camerele agricole, camerele pentru profesii liberale etc.) acreditează și monitorizează companiile care oferă formare în sistem dual	Școli profesionale cu program normal – de regulă încheie acorduri de colaborare cu întreprinderile pentru stagii de practică (internship)	Școala + întreprinderea Școala are obligația de a încheia contracte cu întreprindere pentru practică (contracte cadru și contracte individuale de practică)	Întreprinderea
Responsabilitatea pentru stabilirea curriculumului de specialitate/pentru pregătirea practică	Ministerul Federal pentru Economie Reglementările specifice pentru componenta de formare în întreprinderi sunt emise de ministerul responsabil (de regulă, Ministerul Federal pentru Economie și Tehnologie) care în acest scop acționează în mod concertat cu Ministerul Federal al Educației și Cercetării (<i>BMBF</i>). Ministerul de resort emite Regulamentul de formare profesională în întreprinderi (comun pentru toată țara) în care sunt specificate competențele profesionale care trebuie dobândite prin pregătirea practică din întreprindere.	Landurile, pe baza regulamentelor federale de formare;	Ministerul Educației (pe baza Standardului Calificării validat de comitetul sectorial)	Autoritatea Națională pentru Calificări (Standardul Ocupational) Întreprinderea (programul de formare)
Responsabilitatea globală pentru educația și formarea profesională	Ministerul Federal al Educației	Ministerul Federal al Educației	Ministerul Educației	Ministerul Muncii
Baza legală de reglementare	Legea formării profesionale (" <i>Berufsbildungsgesetz</i> " – <i>BBiG</i>) pentru formarea în cadrul întreprinderii) Codul meșteugurilor (<i>Handwerksordnung</i>) -pentru formarea în meserii artisanale/meșteșuguri Legea învățământului (pentru formarea ce are loc în școală) Ordinul privind educația și formarea profesională (emis de ministerul economiei care reglementează planul de învățământ) Codul Social și acordurile colective la nivel de ramură pentru stabilirea remunerației ucenicilor Legea protecției tinerilor angajați (<i>Jugendarbeitsschutzgesetz</i>)	Legea învățământului	Legea Educației Naționale	Legea uceniei
Tipul de contract	Contract de formare profesională , cu elemente ce țin de codul muncii (plata cursantului, durata perioadei de probă, durata concediului, durata activităților zilnice etc). Atâta timp cât din natura și scopul său, precum și din Legea formării profesionale BBiG nu rezultă alte prevederi specifice, contractului de formare profesională i se aplică prevederile și principiile legislației muncii, aplicabile unui contract de muncă.	Nu există	Contractul cadru încheiat între școală și întreprindere Contractul individual de pregătire practică încheiat între școală, întreprindere și elev (părintele sau tutorele legal, în cazul minorilor)	Contract de ucenicie

Finanțarea	Bugetul statelor federale (salarii profesori) Autoritățile locale (echipamente și materiale școli) Întreprinderile (costurile formării în întreprindere: formatori, materiale, echipamente remunerația ucenicilor inclusiv taxe și contribuțiile sociale aferente etc.)	- școlile profesionale publice pentru materialele didactice - studentii pot primi o bursă fără dobândă, în funcție de veniturile proprii - tinerilor li se poate acorda un grant de formare pentru anumite profesii (e.g. în domeniul asistenței medicale)	Bugetul de stat (salarii profesori) Buget local (mentenanță școli, materiale, echipamente)	Întreprinderea
Condiții de acces	Absolvenți de învățământ obligatoriu	Absolvenți de învățământ obligatoriu	Finalizarea învățământului gimnazial (după cls a VIII-a), vârsta de intrare 14 ani	Vârsta minimă 16 ani (15 ani numai cu acordul părintelui/tutorei legal)

(¹) **Institutul Federal de Educație și Formare Profesională** (*Bundesinstitut für Berufsbildung - BIBB*) este organizat în 4 departamente cu 16 secțiuni și un departament de servicii centrale. În prezent, Institutul are aproximativ 600 de angajați. BIBB este condus de un președinte și un consiliu de administrație tripartit (organizații reprezentative la nivel federal ale angajatorilor și sindicatelor, autorități și instituții ale statului federal și ale landurilor). **Consiliul de administrație al BiBB este organul de conducere al BIBB și totodată organismul consultativ statutar al guvernului federal în domeniul EFP**

BIBB beneficiază și de un Consiliu de Cercetare, cu rol consultativ atât pentru structurile sale de lucru cât și pentru președinte și Consiliul de Administrație. Consiliul de Cercetare evaluează calitatea științifică a proiectelor de cercetare și soliditatea științifică a programelor de cercetare ale Bibb. Consiliul de cercetare este format din șapte experți recunoscuți în domeniul cercetării formării profesionale din Germania și din străinătate.

Institutul Federal de Educație și Formare Profesională are următoarele atribuții (conf. *BBiG*, § 90, alin.(3):

- o colaborează pentru pregătirea regulamentelor de formare profesională și altor reglementări legale;
- o colaborează pentru pregătirea raportului cu privire la educație și formare profesională;
- o colaborează pentru realizarea statisticii de educație și formare profesională;
- o promovează modele de teste, inclusiv cercetările științifice însoțitoare;
- o colaborează cu privire la cooperarea internațională din formarea profesională;
- o preia alte sarcini administrative ale Federației, cu privire la educație și formarea profesională.

Alte informații privind BIBB sunt disponibile pe pagina de internet a instituției: <https://www.bibb.de>

5. Referințe bibliografice

Ministerul Educației Naționale (2014). *Ordin nr. 3136 din 20 februarie 2014 privind organizarea, funcționarea, admiterea și calendarul admiterii în învățământul profesional de stat cu durata de 3 ani*. Monitorul Oficial nr. 132 din 24 februarie 2014.

Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului (2012). *Ordin nr. 3539 din 14 martie 2012 privind aprobarea contractului de pregătire practică a elevilor din învățământul profesional și tehnic*. Monitorul Oficial nr. 192 din 23 martie 2012

Ministerul Educației Naționale (2014 a). *Ordin nr. 4435 din 29 august 2014 privind aprobarea Metodologiei de organizare și desfășurare a examenului de certificare a calificării profesionale pentru absolvenții învățământului profesional cu durata de 3 ani*. Monitorul Oficial nr. 764 din 21 octombrie 2014.

Ministerul Educației Naționale (2014 b). *Ordin nr. 3081/2014 privind aprobarea constituirii a 3 grupuri de lucru româno-germane și a unui Comitet de coordonare pentru cooperarea în învățământul profesional și tehnic dintre România și Baden-Wurtemberg, Germania*. Monitorul Oficial nr. 145 din 27.02.2014

Institutul Federal de Educație și Formare Profesională (*Bundesinstitut für Berufsbildung - BIBB*):
<https://www.bibb.de>

CEDEFOP (2015). *Spotlight on VET: Anniversary Edition Vocational education and training systems in Europe*. Luxembourg: Publications office of the European Union, 2015
<http://refernet.ro/docs/educatie/Spotlight%20on%20VET%20Cedefop%20Anniversary%20Edition.pdf>

CEDEFOP Refernet Belgia (2014). *Apprenticeship-type schemes and structured work-based learning programmes: Belgium*, pp. 4-5.
https://cumulus.cedefop.europa.eu/files/vetelib/2015/ReferNet_BE_2014_WBL.pdf

CEDEFOP Refernet Italy (2014). *Apprenticeship-type schemes and structured work-based learning programmes: Italy*, p 4
https://cumulus.cedefop.europa.eu/files/vetelib/2015/ReferNet_IT_2014_WBL.pdf

CEDEFOP Refernet Ireland (2014). *Apprenticeship-type schemes and structured work-based learning programmes: Ireland*
https://cumulus.cedefop.europa.eu/files/vetelib/2015/ReferNet_IE_2014_WBL.pdf

CEDEFOP Refernet Finland (2014). *Apprenticeship-type schemes and structured work-based learning programmes: Finland*
https://cumulus.cedefop.europa.eu/files/vetelib/2015/ReferNet_FI_2014_WBL.pdf

CEDEFOP Refernet Denmark (2014). *Apprenticeship-type schemes and structured work-based learning programmes: Denmark*

https://cumulus.cedefop.europa.eu/files/vetelib/2015/ReferNet_DK_2014_WBL.pdf

CEDEFOP Refernet Germany (2014). *Apprenticeship-type schemes and structured work-based learning programmes: Germany*

https://cumulus.cedefop.europa.eu/files/vetelib/2015/ReferNet_DE_2014_WBL.pdf

ICF International: Chatzichristou, S. et al. (2014). *Dual Education: A Bridge Over Troubled Waters? Study*. European Parliament.

[http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2014/529072/IPOL_STU\(2014\)529072_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2014/529072/IPOL_STU(2014)529072_EN.pdf)

CEDEFOP Refernet Germany (2013). *Germany: VET in Europe – Country Report, 2013*

http://www.refernet.de/images_content/2013_DE_CR_komplett.pdf

OECD (2014). *Education Policy Outlook: Germany*

http://www.oecd.org/edu/EDUCATION%20POLICY%20OUTLOOK%20GERMANY_EN.pdf